

Odesa Polytechnic
National University

UNIVERSITY OF
PORTSMOUTH

TWINNING
SUPPORTING UKRAINIAN UNIVERSITIES

Universities
UK

Страждання в надії на майбутнє: статус уразливих жінок і дітей в Україні та визначення постконфліктних рішень для підтримки їх реінтеграції та ресоціалізації (UUT11)

Період: 28 лютого 2023 - 30 серпня 2023

Інформація про партнера Великобританії

Лія Фокс, старший викладач, кафедра кримінальних розслідувань. Факультет гуманітарних та соціальних наук. Школа кримінології та кримінального правосуддя (SCCJ) Університету Портсмута

Інформація про партнера в Україні

Світлана Філіппова, професор, директор Інституту економіки та менеджменту Національного університету «Одеська політехніка»

Odesa Polytechnic
National University

UNIVERSITY OF
PORTSMOUTH

TWINNING
SUPPORTING UKRAINIAN UNIVERSITIES

Universities
UK

1. Мета проекту та предмет дослідження

Предмет дослідження

Вплив поточного конфлікту на постраждалих жінок і дітей, поточні стратегії організацій, які займаються захистом і роботою з ними протягом цього часу

Мета дослідження: два аспекти

1. Визначити, як конфлікт з Росією вплинув і продовжує впливати на жінок і дітей України, а також вплив підвищеного рівня травматичного досвіду та насильства на їхнє фізичне та психічне благополуччя.
2. Оцінити існуючий рівень підтримки та послуг, що надаються цим уразливим групам спеціалізованими урядовими та неурядовими організаціями, та запропонувати рішення для постконфліктної реконструкції з метою сприяння використанню гендерних аспектів у розробці політики держави та міста, де проживають ці вразливі групи населення.

Odesa Polytechnic
National University

UNIVERSITY OF
PORTSMOUTH

TWINNING
SUPPORTING UKRAINIAN UNIVERSITIES

Universities
UK

2. Завдання проєкту

Завдання дослідження

основні:

- ✓ Оцінити ступінь і вплив травми на жінок і дітей конфлікту;
- ✓ Визначити типи вразливих груп;
- ✓ Визначити ступінь і масштаб втручання, включно з будь-якими бар'єрами та фасилітаторами, готовність середовища та суспільства «прийняти» нові вразливі групи населення;

додаткові:

- ✓ Визначити постконфліктні стратегії та рішення для підтримки реінтеграції та ресоціалізації жінок і дітей назад у суспільство.

Odesa Polytechnic
National University

UNIVERSITY OF
PORTSMOUTH

TWINNING
SUPPORTING UKRAINIAN UNIVERSITIES

Universities
UK

3. Очікувані результати проекту

Очікувані активності проєкту, що базуються на поєднанні огляду вітчизняних та закордонних літературних джерел, польових досліджень та аналізу:

- Розробка двох онлайн-анкет для опитування: 1) вразливих категорій населення під час конфлікту (постраждали жінки та діти); 2) професіоналів із соціальних служб, неурядових організацій, благодійних фондів та волонтерських організацій, окремих волонтерів, які працюють з уразливими жінками та дітьми з переміщених осіб.
- Проведення двох типів онлайн-опитування: 1) 60-100 вразливих жінок та дітей та 2) 200 професіоналів із соціальних служб, неурядових організацій, благодійних фондів та волонтерських організацій, окремих волонтерів з метою отримання даних щодо постраждалих від конфлікту та можливостей допомоги цим людям.
- Формування та проведення фокус-груп: до 6 груп по 6-10 учасників з вразливих категорій населення (постраждалі жінки та діти).
- Розробка формату та проведення інтерв'ю з 30-ю стратегічними керівниками муніципалітетів, відповідальними за стратегію та планування соціального забезпечення (Одеська міська рада, територіальні об'єднані громади в Одеській, Миколаївській та Херсонській областях).
- Поглиблений аналіз впливу поточного конфлікту на постраждалих жінок і дітей, поточні стратегії організацій, які займаються захистом і роботою з ними протягом цього часу.
- Надання рекомендацій щодо потрібних змін у постконфліктних стратегіях та рішеннях для підтримки реінтеграції та ресоціалізації жінок і дітей назад у суспільство.
- Публікування та популяризація результатів проєкту (аналітичний звіт, статті, конференції, презентація результатів).

Проект передбачає отримання таких підсумкових результатів:

- Аналітичний звіт англійською та українською мовами для розміщення на сайті економічного наукового порталу Одеської політехніки: <https://economics.net.ua/analytics>
- Доповіді на наукових конференціях (наприклад, <https://economics.net.ua/en/conferences>)
- Публікації в спеціалізованих журналах (наприклад, <https://economics.net.ua/en/journal>, <https://economics.net.ua/en/journal-print>, <https://mdt-opu.com.ua/index.php/mdt>)
- Пакет пропозицій до Стратегії економічного і соціального розвитку міста Одеси (https://omr.gov.ua/images/File/DODATKI_2016/sessia_XII/Strat_05_17.pdf), п. 1.10 стратегії «Розвиток мережі та ефективність громадські організації, органи самоорганізації населення, рівень взаємодії влади з громадськими організаціями та приватними структурами»: врахувати зміни в очікуваннях і потребах, структурі незахищених верств населення міста, які стають принципово новими вихідними умовами для його розвитку.

Odesa Polytechnic
National University

UNIVERSITY OF
PORTSMOUTH

TWINNING
SUPPORTING UKRAINIAN UNIVERSITIES

Universities
UK

4. Дорожня карта проекту

Дорожня карта проєкту на 2023 рік

Березень-Квітень	Квітень-Травень	Травень-Червень	Червень-Липень	Липень-Серпень*
Попередній етап	Планування	Виконання	Аналіз	Завершення
Формування теоретичної основи дослідження	Дослідження сучасного стану вразливих категорій в умовах воєнного стану в Україні	Розробка опитувальників, фокус-груп, форматів інтерв'ю, переклад та узгодження з етичними комісіями університетів-партнерів	Проведення опитування, фокус-груп. інтерв'ю з метою визначення впливу війни на жінок і дітей України та визначення стратегій і втручання для захисту їхнього здоров'я, добробуту після закінчення війни	Якісний та кількісний аналіз отриманих даних, <i>підготовка публікацій, аналітичних звітів та розповсюдження результатів</i>

Етапи проєкту відповідно до дорожньої карти

Назва етапу	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень*
I. Попередній	Аналітичний огляд літератури (оглядовий звіт), формат анкет, переклад (укр.-англ.)					
II. Планування		Затвердження англійської анкети, переклад (англ.-укр.), підготовка наукової роботи				
III. Виконання			Затвердження української анкети, формату фокус груп, участь у 3-х конференціях			
IV. Аналіз				Проведення опитування, фокус-груп, інтерв'ю		
V. Завершення					Якісний та кількісний аналіз, презентація результатів на конференції у Великобританії, Підсумковий звіт	

Odesa Polytechnic
National University

UNIVERSITY OF
PORTSMOUTH

TWINNING
SUPPORTING UKRAINIAN UNIVERSITIES

Universities
UK

5. Отримані результати проекту

- Отримані позитивні висновки та дозволи на збір даних від Комітету етики Університету Портсмуту та Комісії з етики та управління конфліктами Національного університету «Одеська політехніка».
- Розміщено анкети для збору аналітичних даних за проектом. Проанкетовано **180 осіб (жінки, діти), 213 інших респондентів (волонтери, благодійні установи, муніципальний менеджмент)**.
- Проведено **6 фокус-груп**. Опитано **44 особи з 6-х регіонів України** (Херсонська, Одеська, Миколаївська, Харківська, Київська, Маріупольська області), **35 стратегічних лідерів** (*тривають опрацювання, переклад*).
- Аналітичний звіт англійською та українською мовами для розміщення на сайті економічного наукового порталу Одеської політехніки: <https://economics.net.ua/analytics> (*виконано, триває переклад*).
- Доповіді на 3-х наукових конференціях (<https://economics.net.ua/en/conferences>) (*виконано*).
- Публікації в 3-х спеціалізованих журналах (категорія Б) (<https://economics.net.ua/en/journal>, <https://economics.net.ua/en/journal-print>, <https://mdt-opu.com.ua/index.php/mdt>) (*підготовлено*).
- Пакет пропозицій до Стратегії економічного і соціального розвитку міста Одеси для врахування змін в очікуваннях і потребах, структурі незахищених верств населення міста, які стають принципово новими вихідними умовами для його розвитку (*розроблено*).
- Презентація проекту на UKFIET або подібній міжнародній конференції з освіти у Великій Британії (*очікується*).

Аналіз впливу воєнного конфлікту з Росією на жінок і дітей України

Інструмент: Google Форм. Формат: онлайн-опитування <https://forms.gle/QChQkajwTLwKKuiR8>. Респонденти: 180 осіб (постраждали жінки та діти).

Групування результатів	Аналіз впливу поточного конфлікту на постраждалих жінок і дітей: деякі показники та висновки
1. Загальні аспекти анкетування: опис портрету респондентів	Учасники – здебільшого жінки (92,8%), що відповідає вимогам проекту, віком від 19 до 70 років. Найбільша кількість респондентів – у межах 40-49 років (31,7%) зі статусом ВПО (71,7%), що свідчить про те, що в зв'язку конфлікту жінки та діти були вимушені покинути свої домівки та переміщуватися в більш безпечні на їх погляд міста України.
2. Регіональний аспект	Найбільша кількість респондентів виїжджала з Херсонської області (31,1 %), Донецької (25,6%), Харківської (10, 6%). В залежності від близькості регіону до бойових дій зростає кількість вимушених переселенців до більш безпечних регіонів України.
3. Аналіз вразливості (за Вашингтонськими критеріями)	Більш вразливі категорії – самотні мати/батько/опікун (одна людина проживає і виховує неповнолітніх дітей чи опікун дорослого непрацездатного) – це 16% респондентів, людини з важкою хворобою (6%), багатодітні сім'ї (5,6%), але вагома більшість респондентів обрали інші ознаки вразливості (66,7%).
4. Насильство (за видами)	Більшість респондентів зазнавали насильства – 61,7%. З них зазнали психологічного (емоційного) насильства - 43,9%, економічного насильства - 41,1%). Не зштовхнулися з цим явищем - 38,3%. Більшість респондентів, що зазнали насильства, не отримали допомогу від держави (58,8%), а більшість респондентів, що зазнали насильства, отримали допомогу від недержавних організацій (52%).
5. Потреби домогосподарств та їх покриття за рахунок допомоги	Взагалі не потребують допомоги від державних та недержавних організацій – 88 осіб (48,9%). Потребують допомоги у вигляді стандартного індивідуального продуктового набору – 51,9% респондентів (79,3%), а також сімейного гігієнічного набору на сім'ю з 3-х осіб (63%). Взагалі не мають можливостей задовільнити потреби у базовій гігієні – 9,4% респондентів та не мають можливостей задовільнити свої потреби у продуктах харчування – 8,3% респондентів.
6. Обізнаність щодо програм допомоги	Не мають інформації щодо програм допомоги, що потребує заходів для її поширення з боку державних та недержавних організацій – більш половини респондентів (51,1%).
7. Дискримінація при отриманні допомоги	Переважає більшість респондентів не зазнавала виключень з програм підтримки (80,1%), але є випадки виключення з підтримки щодо: грошової допомоги (18%), консультації психолога (1,2%), правової допомоги (0,6%).

Аналіз діяльності професіоналів із соціальних служб, неурядових організацій, благодійних фондів та волонтерських організацій, окремих волонтерів, які працюють з уразливими жінками та дітьми з переміщених осіб щодо дослідження питань, пов'язаних із впливом триваючого конфлікту

Інструмент: Google Форм. Формат: онлайн-опитування <https://forms.gle/TfwwPCnAXmy2ehXN7>. Респонденти: 213 осіб з волонтерських організацій.

Групування результатів	Аналіз діяльності волонтерських організацій
1. Загальні питання	Підтверджені згоди на обробку інформації (99,1% респондентів) та ознайомленості зі змістом проекту.
2. Демографічні характеристики фахівців, залучених до надання послуг (роль, стать, вік, досвід)	Більшість респондентів – жінки (82,9%) віком 30-39 років (31,8%) Представники волонтерських організацій – 26,5%, приватні волонтери – 21,3%, особи, що займаються іншими видами благодійної діяльності – 53,1%, з яких більшість працюють в Одеській області (65,4%). Основний напрямок діяльності – надання різних видів допомоги, у тому числі постраждалим від агресії РФ. Більшість волонтерів (61,1%) має досвід роботи один рік, що обумовлено виникненням конфлікту.
3. Взаємодія з переміщеними особами	Надають допомогу вразливим категоріям населення під час війни – 90,5% респондентів: багатодітним жінкам (57,8%), жінкам з інвалідністю (54,7%), дітям з інвалідністю (46,4%) з різних регіонів України. До 46,9% волонтерів зверталися за допомогою люди, що зазнавали насильства (психологічного – 74%, економічного – 51,2%, фізичного – 48%, сексуального – 12,2%).
4. Виявлені гуманітарні потреби	Більшість вразливих категорій населення потребують грошову допомогу та допомогу з харчування та одягу.
5. Втручання, визначені для переміщених жертв (частота, тип, підготовленість фахівців)	Найчастіше за допомогою звертаються багатодітні жінки, жінки з інвалідністю. Благодійниками на 89,6% надається реальна допомога (надання речей, ліків та інші) та 24,2% здійснюють он-лайн волонтерство для постраждалих жінок. Більшість волонтерів (46,4%) мають спеціальну освіту та досвід в цієї сфері.
6. Вплив на практиків роботи з переміщеними жінками та дітьми (включаючи добробут)	Постійна праця з постраждалими жінками та дітьми викликає у волонтерів погіршення психологічно-емоційного стану (50,2%), вигорання (48,8%), виникнення моральних та етичних дилем (44%), підвищування рівня стресу (хронічний стрес) – 43,6% та інші складності, що потребує слідкування за їх станом здоров'я як фізичного, так і емоційного.
7. Бажання/сприйнятливність місцевої влади підтримати жінок і дітей-переселенців	Найвищий рівень сприйнятливості місцевої влади підтримати жінок і дітей – переселенців відмітили 24,2% волонтерів, повна відсутність – 3,8%. Більшість респондентів (35,1%) оцінюють бажання місцевої влади підтримувати переселенців на 3 бали з 5, що свідчить про те, що потрібно підвищувати взаємодію органів влади на волонтерських організацій.

Структурна характеристика учасників опитування за даними фокус груп (вразливі категорії населення)

*Інструмент: Google Meet. Формат: онлайн-опитування, фотозвіт за згодою учасників, двомовні стенограми зустрічей.
Учасники: 6 фокус-груп. 44 особи з 6-х регіонів України, сертифікований психолог.*

Групування результатів	Результати за даними фокус груп
1. За регіональним аспектом	Херсон – 16 (36%), Одеса – 8 (18%), Харків – 6 (14%), Миколаїв – 6 (14%), Маріуполь – 6 (14%), Київ – 2 (4%).
2. За віком учасників	Доросле населення – 35 (80%) , представники молоді – 9 (20%).
3. За гендером	Жінок – 43 (98%), чоловіків – 1 (2%).
4. За показниками вразливості	Вважають себе вразливими – 32 особи (73%).
5. Звернення та отримання допомоги під час переміщення	Зверталися до допомоги та отримали її під час переміщення – 34 особи (77%).
6. Причина переїзду	Відчуття небезпеки, страх за життя дітей і своє життя, неможливість отримувати освіту дітям.
7. Пропозиції, рекомендації	Пролонгована соціально-психологічна допомога вразливим групам населення; Спеціалізований догляд за постраждалими жінками та дітьми; Проведення семінарів з психологічної допомоги жінкам, які зазнали насильства; Створення гуртків, спортивних секцій тощо для дітей зі статусом ВПО; Вирішення екологічної проблеми (Херсон) та проблем із питною водою (Херсон, Миколаїв); Створення умов для повернення кваліфікованих кадрів (лікарі, педагоги)

Опитування стратегічних керівників муніципалітетів, відповідальних за стратегію та планування соціального забезпечення

Інструмент: Google Meet, телефоний дзвінок. Формат: онлайн-опитування, аудіо інтерв'ю, фотозвіт за згодою учасників.

Учасники: 35 осіб з 3-х регіонів України.

Групування результатів	Результати опитування стратегічних лідерів
Мета опитування	Обробка пропозицій для розробки на державному та регіональному рівні Стратегії реінтеграції/міркування – за даними пропозицій анкет, фокус груп та інтерв'ю стратегічних лідерів (представники територіальних громад, Одеської, Херсонської ради, Первомайської ради Миколаївської області, Одеського обласного центру зайнятості, Молодіжної ради при міському голові міста Одеса, керівники благодійних фондів, Одеської обласної військової адміністрації, Служби безпеки України).
1. Учасники з Одеської, Херсонською, Миколаївською областей	Запрошено: 40 лідерів, взяло участь – 35 осіб: Одеська міська рада - 6 (17%), Одеська обласна військова адміністрація – 2 (6%), Одеський обласний центр зайнятості – 6 (17%), Молодіжна рада при Одеському міському голові – 1 (3%), Авангардська територіальна громада – 5 (14 %), Южненська територіальна громада – 1 (3%), Причорноморська територіальна громада – 1 (3%), Первомайська районна рада Миколаївської області – 9 (25%), Ольшанська селищна рада Миколаївської області – 2 (6%), Херсонська міська рада – 2 (6%).
2. Оцінка ролі місцевої влади у підтримці ВПО	Формат – самооцінка власної роботи: 28 (91%) – на достатньому рівні, 2 (6%) – частково задовільно, 1 (3%) – незадовільно.
3. Заходи місцевої влади щодо допомоги ВПО (актуальні)	Надання гуманітарної допомоги, створення місць компактного проживання для ВПО, безкоштовна видача питної води, розміщення в гуртожитках, надання фінансової допомоги, відпочинок дітей в літніх таборах, лікування, надання юридичних консультацій, проведення ярмарок вакансій, надання ваучерів на освіту.
4. Місцеві програми, благодійні фонди та організації підтримки ВПО	Програми: «Громада, де зручно всім», «Програма інтеграції та соціальної адаптації ВПО на території громади»; Благодійні фонди та організації: БФ «Пролісок», БФ «Карітас Україна», БФ «Вітрила дитинства», БФ «Джерело світла», ГО «10 квітня», центр сприяння працевлаштуванню «Заякорись в Одесі», гуманітарний штаб «Центр допомоги врятованим».
5. Доступність ВПО до інформації про допомогу	Засоби масової інформації, інформаційні стенди, соціальні мережі.

Аналіз фокус-груп

Групування результатів	Результати за даними фокус груп
1. Вплив війни на жінок та дітей 	Основні наслідки впливу: - посттравматическое стрессовое расстройство (ПТСР), - депривація сну, - тривога, - нервовий кашель, - розірвані зв'язки з друзями та родичами, - фонофобія, - втрата, - відсутність «дозволу бути вразливим» і сумувати, - «я заборонив собі бути щасливим», - психологічна травма.
2. Вразливість	Постійне почуття непередбачуваності, відсутності контролю та/або планування... але при цьому оптимізм щодо майбутнього та позитивний настрій на тлі готовності бути «готовим до будь-яких викликів».
3. Механізми подолання труднощів	Допомога іншим, зусилля зберегти людяність, почуття надії (повернутись до України, побачитися з друзями), нове оточення (...бо «ми будемо іншими»).
4. Підтримка	- гуманітарна/фінансова допомога. - постконфліктні стратегії. - фінансова підтримка, психологічна (психічна) допомога.

Визнання:

Цей проєкт був здійснений завдяки програмі подвійних грантів (<https://www.twinningukraine.com>) для партнерства між Великою Британією та Україною у сфері наукових досліджень і розвитку, що фінансується Research England за підтримки Universities UK International та UK Research and Innovation

Проект координується Фондом Президента України з питань освіти, науки і спорту (<https://presidentfund.gov.ua>).

Odesa Polytechnic
National University

UNIVERSITY OF
PORTSMOUTH

TWINNING
SUPPORTING UKRAINIAN UNIVERSITIES

Universities
UK

Дякую за увагу!

leah.fox@port.ac.uk – [Лія Фокс](#), старший викладач Університету Портсмута

s.filyppova@op.edu.ua – [Світлана Філіппова](#), професор Національного університету «Одеська політехніка»

swinarewa@op.edu.ua – [Ганна Свінарьова](#), професор Національного університету «Одеська політехніка»

10465957@stud.op.edu.ua – [Ганна Граматік](#), здобувач PhD Національного університету «Одеська політехніка»

Детальну інформацію про проект можна подивитися за посиланням:
на сайті [Одеської Політехніки](#) або на [Економічному Науковому порталі](#)